CZU: 343.54:343.988:341 **DOI: 10.5281/zenodo.82237**

IMPACTUL VIOLENȚEI ÎN CUPLU ASUPRA COPIILOR

BUCUR Mihaela-Corina
Membru fondator al Societății Române de Victimologie
Mediator autorizat - Birou de Mediator Mihaela-Corina Bucur
Profesor titular, grad definitive, Școala Postliceală Sanitară “Carol Davila”
Student, Facultatea de Drept, Universitatea Bioterra din București
ORCID ID: 0000-0001-8904-0436

Domestic violence is a phenomenon of alarming proportions, present in all ethnic, social, religious and educational groups, the vulnerable categories being women and children. The dysfunctional family, affected by violence, cannot fulfill its roles for the harmonious development of children. Thus, they often have impaired physical, emotional, social development, lower intelligence level, being exposed to predelinquent behaviors, at risk of becoming aggressors or victims in adult life, and manifest psychological suffering. Special support measures are needed for the development of innovative programs for the needs of these children, for comprehensive strategies to protect the rights of vulnerable children, paying particular attention to children with disabilities, preventing and combating violence and promoting justice in the best interest of the child. As legal implications, at the time of the decision regarding the separation and custody of the child, the accusations of domestic violence must be analyzed first. There are numerous national and international regulations regarding domestic violence, human rights and children's rights, but when this violence will no longer be ignored, justified, and the victims will no longer be humiliated and blamed, we will have a real social policy, aiming for a good quality of life for children and their families.

***Keywords**: domestic violence, victim, aggressor, impact on children, support measures.*

Context internațional

Violența domestică a însoțit dintotdeauna construirea și dinamica familiei, însă doar începând din ultimii 20 de ani, științele sociale și reglementările legale internaționale fac referire la acest fenomen [1, p.139].

Conform Raportului Mondial asupra Violenței și Sănătății, peste 1.500.000 de persoane își pierd viața anual în urma unor acte de violență și multe alte victime suferă din cauza comportamentelor de acest gen; 137 de femei sunt ucise zilnic de către un membru al familiei, pentru că locul unde există cea mai mare probabilitate ca o femeie să-și piardă viața în mod violent este propria ei casă, potrivit unui raport al Agenţiei Naţiunilor Unite pentru Combaterea Drogurilor şi Criminalităţii [2, p. 11]; 12% dintre copiii sub 11 ani au fost expuși la abuz domestic între adulți în casele lor;

25-30% dintre femei trec prin abuz domestic de-a lungul vieții, debutul având loc adesea în momentul sarcinii, nașterii sau când copiii sunt mici [3, p. 2].

Într-un studiu efectuat asupra a 246 de copii care locuiesc cu mamele care fuseseră agresate fizic de către partenerii lor, 73% din copii au fost martori direcți la atacuri asupra mamelor și 52% au asistat la rănirea acestora, iar 92% dintre copii se aflau în aceeași cameră sau în cea alăturată în timp ce mamele lor au fost agresate [4, p. 211].

Majoritatea femeilor implicate într-o relație violentă conștientizează amploarea pericolului violenței pe care o suportă abia în momentul în care manifestările copiilor le trezesc sentimentul responsabilității parentale. Unul dintre cele mai frecvente argumente ale femeilor care rămân în relație cu un partener violent este că, în momentele de liniște, el știe să fie un tată bun, iar copiii ar avea nevoie de ambii părinți [5, p. 6].

Context național

România ocupă locul 14 ca incidenţă de cazuri de violenţă domestică în clasamentul ţărilor europene. Vieţile umane și suferinţa victimelor nu au preţ, însă cunoașterea costurilor financiare poate determina statele să aloce fonduri mai consistente pentru a preveni violenţa împotriva femeilor, al cărei cost se ridică la 12 miliarde de euro pe an în România și la 290 de miliarde de euro pe an în Uniunea Europeană (UE) [6].

În timpul pandemiei s-a înregistrat o creștere a cazurilor de violenţă domestică raportate Poliţiei, numărul apelurilor la serviciul de urgenţă 112 din primele nouă luni ale anului 2020 fiind cu 18% mai ridicat faţă de anul 2019.

Un procent de 55% dintre femei ar apela la familie dacă ar avea nevoie de ajutor, 13% ar apela la autorităţi, 2% ar solicita ajutor bisericii, 1,8% ar apela la organizații nonguvernmentale; 24% dintre femeile din România au fost afectate de violenţă din partea partenerului, 24% au fost supuse la violenţă fizică sau sexuală de către un adult înainte de vârsta de 15 ani, 74% nu cunoșteau niciun serviciu de suport specializat în caz de violență domestică, 17% au apelat la Poliţie după un incident sever de violenţă și 1% la serviciile sociale, comparativ cu media europeană, de 33% [7, p. 57-60].

Potrivit sondajului „Barometrul de opinie publică - Adevărul despre România“, realizat de INSCOP Research la comanda ziarului „Adevărul“, 55% dintre români cred că violul este justificat în anumite circumstanţe, plasându-ne în fruntea unui clasament european, cu un procent al cetăţenilor care disculpă violul aproape dublu faţă de media din UE; aproape o treime dintre români sunt încredinţaţi că „femeile sunt bătute și din vina lor”, un român din 12 crede că bătaia în familie e “ruptă din

rai”, un român din 13 crede că „femeia este proprietatea bărbatului”, o femeie este lovită la fiecare 30 de secunde și un viol are loc la fiecare patru ore [8].

Reglementări naționale și internaționale

Cele mai importante reglementări naționale privind violența domestică, drepturile omului și drepturile copilului sunt: Constituția României; Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea şi combaterea violenţei în familie, republicată, cu modificările şi completările ulterioare; Ordinul nr. 28 din 3 ianuarie 2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate prevenirii şi combaterii violenţei domestice; Hotărârea nr. 559 din 19 mai 2021 privind aprobarea Programului naţional integrat pentru protecţia victimelor violenţei domestice şi a Metodologiei-cadru privind organizarea şi funcţionarea reţelei naţionale inovative integrate de locuinţe protejate destinate victimelor violenţei domestice.

Cele mai importante reglementări internationale pe aceste teme sunt: Convenția Europeană a Drepturilor Omului; Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva torturii și altor tratamente sau pedepse cu cruzime, inumane sau degradante; Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor; Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (articolele 21, 23, 24 și 47); Convenția Organizației Națiunilor Unite din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului; Regulamentul nr. 2201/2003 al Consiliului European din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești (Regulamentul Bruxelles); Comentariul general nr. 13 al Comitetului pentru drepturile copilului din 18 aprilie 2011 privind dreptul copilului la protecție împotriva oricărei forme de violență; Directiva 2011/99/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind ordinul european de protecție; Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității (Directiva privind drepturile victimelor); Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), care a intrat în vigoare la 1 august 2014; Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, intrată în vigoare la 1 ianuarie 2016, respectiv obiectivele de dezvoltare durabilă privind egalitatea de gen și privind eliminarea abuzului, a exploatării, a traficului și a tuturor formelor de violență și de tortură împotriva copiilor; Platforma mecanismelor de experți independenți privind discriminarea și violența împotriva femeilor (EDVAW Platform) și Declarația din 31 mai 2019 intitulată „Intimate partner violence against

women is an essential factor in the determination of child custody”; Declarația din 24 martie 2020 a președintei Grupului de experți în intervenția contra violenței împotriva femeilor și a violenței domestice a Consiliului Europei, Marceline Naudi, intitulată „For many women and children, the home is not a safe place”, privind necesitatea de a respecta standardele Convenției de la Istanbul în perioadele de pandemie; Rezoluția Parlamentului European din 6 octombrie 2021 referitoare la impactul violenței în cuplu și al drepturilor privind încredințarea asupra femeilor și copiilor.

Familia funcțională *versus* familia disfuncțională

O privire comparativă asupra celor două tipuri de familii va evidenția următoarele deosebiri [9]: principala funcție a familiei normale este protejarea și creșterea copiilor, făcându-i capabili de o viață autonomă și de a-și asuma responsabilitatea creșterii generației următoare, în timp ce în familia disfuncțională, supusă violenței domestice, această funcție este neglijată.

În exercitarea autorității părintești, familia funcțională educă și formează adulți echilibrați, iar în familia disfuncțională, se instalează teroarea, care poate frâna dezvoltarea mentală și afectivă normală a copilului.

Într-o familie sănătoasă, părinții sunt într-un parteneriat și se situează pe raporturi egale; la polul opus, raportul în cuplul disfuncțional este de dominare-supunere, iar violența ia o formă punitivă; cel care domină este caracterizat de o judecată morală imatură; în majoritatea cazurilor, raportul de putere îl desemnează pe barbat ca fiind pe poziția dominantă, iar femeia supusă.

Familia normală este un spațiu al satisfacerii nevoilor existențiale ale tuturor membrilor ei și se bazează pe cunoaștere și dragoste, care reglează relațiile dintre membri; pe de altă parte, în absența moralei sănătoase, cei mai slabi membri ai familiei vor fi la bunul plac al celor puternici, al unor sentimente perisabile, ce vor determina oscilații comportamentale.

Familia funcțională este guvernată de o gândire morală cu principii clare, cunoașterea și respectarea nevoilor umane în general și a nevoilor copilului pentru o dezvoltare normală, în special, de către toți membrii adulți, pot garanta calitatea vieții familiei; drepturile omului reprezintă nevoile umane pentru o dezvoltare și funcționare normală. Prin contrast, în familia supusă violenței, stabilitatea și regularitatea vieții sunt întrerupte de evenimente violente, familia este marginalizată în comunitate, copiii sunt expuși la riscuri fizice, prin țintirea lor în timpul incidentelor violente sau prin neglijarea lor, nu există o preocupare specială pentru a procura copilului experiențele necesare, conforme cu vârsta și particularitățile lui, iar responsabilitățile acordate copiilor le depășesc capacitățile, devenind abuzuri.

Violența în cuplu și implicațiile juridice

Violența în cuplu apare în toate grupurile etnice, sociale, religioase și educaționale, în familiile educate, ca și în cele cu educaţie deficitară, în cele care se confruntă cu lipsurile materiale, ca și în cele cu statut financiar bun, fiind indisolubil legată de violența împotriva copiilor și de abuzurile asupra lor. Expunerea copiilor la violență în familie este considerată violență împotriva copiilor [10, lit. AC].

Situația victimelor se înrăutățește considerabil dacă acestea sunt dependente din punct de vedere economic sau social de agresor.

Dat fiind că predomină regula implicită a custodiei sau autorității părintești comune la luarea măsurilor privind încredințarea copiilor, accesul, contactul și vizitarea, este esențial să se acorde atenția cuvenită acuzațiilor de violență domestică înaintea acestor decizii [10, lit. Q].

În cazurile care implică atât violență domestică, cât și aspecte legate de protecția copilului, instanțele ar trebui să recurgă la experți care dețin cunoștințele și instrumentele necesare pentru a evita hotărârile luate împotriva mamei, care nu țin seama în mod corespunzător de toate circumstanțele [10, lit. N].

Victimizarea copiilor în situații de violență împotriva femeilor poate continua și poate escalada în contextul litigiilor dintre părinți, legate de încredințare și îngrijire [10, lit. AC].

Instanțele trebuie să se asigure că se efectuează o evaluare cuprinzătoare întemeiată pe principiul „interesului superior al copilului”, pentru a stabili drepturile de încredințare și de vizitare, în cazurile de separare, care să includă audierea copilului, implicarea serviciilor relevante, furnizarea de asistență psihologică și expertiza profesioniștilor implicați [10, lit. Q].

Violența împotriva copiilor este legată și de violența pe criterii de gen, fie pentru că aceștia sunt martori la acte de violență comise împotriva mamelor lor, fie pentru că sunt ei înșiși victime ale relelor tratamente, atunci când sunt folosite ca modalitate indirectă de a exercita putere și violență psihologică împotriva mamelor lor [10, pct. 28].

Agresorii recurg adesea la proceduri judiciare pentru a-și extinde puterea și controlul și pentru a continua să își intimideze și să își înspăimânte victimele.

Copilul și solicitarea exercitării autorității părintești de către ambii părinți sunt adesea manipulați de părintele violent pentru a ajunge în continuare la mamă după separare.

Agresorii adesea abuzează sau amenință să rănească sau să ia copiii, cu scopul de a le face rău partenerilor/foștilor parteneri, cu efecte grave asupra dezvoltării armonioase a copilului.

Neplata pensiei alimentare poate fi utilizată de către agresori ca pe o amenințare sau ca pe o formă de abuz împotriva victimelor lor, cărora le poate cauza traume psihologice grave și le poate crea sau agrava dificultățile financiare [10, pct. 3].

Impactul asupra copiilor

Se estimează că o proporție de 87 % din copiii care trăiesc într-un climat de violență sunt martorii acesteia și suferă efecte psihologice secundare, care includ comportament agresiv și depresie [11, p. 34]. Victima fiind de obicei mama, aceasta încearcă să-i protejeze, sperând că aceștia nu își dau seama de ceea ce se întamplă. Din păcate, copiii înțeleg mai mult decât credem noi și este imposibil să le fie ascunse aceste lucruri. La rândul lor, copiii ascund înțelegerea realității, fiind constrânși astfel să poarte o povară suplimentară, simțind că este de datoria lor să mențină acest secret pentru a-și proteja părintele.

Copiii suferă de pe urma actelor de violență la care au fost martori în mediul casnic, asistând la orice formă de rele tratamente săvârșite prin acte de violență împotriva persoanelor de referință sau a altor persoane importante din punct de vedere afectiv [10, lit. N]. Ignorarea acestei violențe are consecințe dezastruoase pentru femei și copii, care pot ajunge chiar la femicid și/sau infanticid [10, lit. Q].

Personalitatea copiilor care au suferit sau au asistat la acte de violență domestică poate suferi modificări profunde, dezvoltarea fizică, emoțională și socială și comportamentul lor ulterior le pot fi afectate: odată ce ajung adulți, băieții au o probabilitate mai ridicată să devină agresori, iar fetele victime [12, p. 10-14].

Copiii care au fost expuși violenței domestice au competențe sociale reduse și un coeficient de inteligență mai scăzut decât copiii din case nonviolente, contribuind la niveluri mai scăzute de performanță în clasă [13]. Aceștia manifestă suferință psihologică, existând un efect negativ semnificativ asupra funcționării acestora, iar ratele psihopatologiei fiind de până la patru ori mai mari față de copiii din familii funcționale.

Ei cresc învățând că violența poate fi o metodă de schimb în relațiile cu ceilalți [14, p. 324], prin care poți obține tot ce vrei, poți să-ți impui punctul de vedere și să te faci ascultat. Bărbații care pedepsesc femeile sunt prezentați ca masculi adevărați, încrezători, care nu-și exprimă sentimentele și sunt întotdeauna ascultați și respectați.

Violenţa în familie constituie principala cauză a comportamentelor predelincvente adoptate de minori (fugă de acasă, abandon şcolar și implicit analfabetism, vagabondaj), care reprezintă un prim pas către dezvoltarea unei traiectorii delincvente, concretizate în furturi, tâlhării, consum şi trafic de droguri etc [15, p. 174].

Copiii pot alege să-şi exprime sentimentele prin manifestarea unui comportament negativ. Părinţii înţeleg în mod greşit aceste manifestări şi pedepsesc copiii -

comportament ce ignoră sentimentele acestora, le întăresc gândul că ei sunt cauza violenţei în familie, se simt responsabili şi nu înţeleg că este o problemă doar a adulţilor; ei cred că părinţii se ceartă din cauză că ei, copiii, au greșit cu ceva.

Pentru copii, experienţa violenţei în familie intră în contradicție cu principiul loialităţii și le creează un sentiment de confuzie, mai ales atunci când sunt apropiaţi de ambii părinţi. Sentimentele lor de iubire şi afecţiune intră în conflict cu ceea ce se întâmplă între părinți. Copiii se văd la mijloc şi simt că fiecare părinte îi vrea de partea lui, ceea ce face situația imposibil de rezolvat [16].

Copiii depind de adulți, pentru ei este fundamental să se simtă ascultați și protejați; atunci când propriul lor cămin nu mai este un loc sigur, le este îndepărtat un punct de referință foarte important. În această perioadă a vieții lor, copiii au nevoie de un spațiu sigur și protejat în care să se dezvolte armonios.

Din perspectiva sănătăţii mentale, victimele pot prezenta tulburări tranzitorii sau definitive în sfera emoţională [17, p. 51-59]: frică sau ură, fobii, teama de a face greşeli, dificultăţi de concentrare, stres posttraumatic, atacuri de panică, probleme de exteriorizare: agresivitatea (față de colegi, prieteni, profesori sau pasivitate la agresiunile celorlalți) și hiperactivitatea, probleme de interiorizare: anxietate crescută, neliniște și depresie acută sau cronică, tulburări de personalitate, tulburări comportamentale, probleme somatice: dureri de cap, dureri de stomac, enurezis, tulburări alimentare, tulburări de somn, coșmaruri; tulburări de vorbire, tendinţa de a-şi face rău, introvertire, frică de abandon, frică de răniri și de moarte, dificultăți de învățare și socializare, gânduri sau tentative suicidale.

Măsuri de protecție și sprijinire a copiilor

Se impune stabilirea unor definiții juridice comune și a unor standarde minime la nivelul UE pentru combaterea violenței pe criterii de gen și pentru protecția copiilor victimelor violenței pe criterii de gen, deoarece violența în cuplu și violența la care se asistă nu sunt recunoscute în multe sisteme juridice.

Este necesară atribuirea statutului de victimă a violenței pe criterii de gen, în procedurile penale și de anchetă, copiilor care au fost martori ai violenței în cuplu sau care sunt expuși la violență, astfel încât aceștia să beneficieze de o protecție juridică mai bună și de asistență adecvată.

Ar fi utilă instituirea unor proceduri sistematice de monitorizare, în special psihologică, a copiilor care sunt victime, dar și martori ai violenței domestice, pentru a răspunde tulburărilor provocate de această situație și pentru a-i împiedica să reproducă astfel de acte de violență în viața adultă.

Ar fi de ajutor introducerea de măsuri speciale privind violența la care se asistă, inclusiv dispoziții privind circumstanțe agravante specifice [10, pct. 22].

Statele membre ale UE ar putea institui campanii pentru a informa copiii și a crește gradul de sensibilizare cu privire la drepturile lor.

Se impune înființarea de puncte de contact pentru copii, care să fie ușor accesibile, inclusiv prin telefon, e-mail, chat online etc., unde aceștia să poată să vorbească și să pună întrebări, precum și să raporteze cazurile de violență împotriva propriei persoane sau împotriva unui părinte, unui frate sau unei surori și unde să poată să obțină informații ori consiliere sau să fie redirecționați către o altă organizație pentru a primi mai mult ajutor [10, pct. 23].

Copilului trebuie să i se ofere în special posibilitatea de a fi ascultat, lucru esențial pentru a stabili ce este în interesul superior al acestuia, atunci când se examinează cazurile de încredințare și de plasament, în funcție de vârsta și de maturitatea lui [10, pct. 24].

În prezent, centrele pentru adăpostirea victimelor violenței în familie asigură gratuit atât victimei, cât și minorilor aflați în ingrijirea acesteia: protecție împotriva agresorului, îngrijire medicală, hrană, cazare, asistență psihologică și consiliere juridică, pe o perioadă determinată, până la rezolvarea situației familiale [18, p. 67]. Ar fi important să se asigure un nivel adecvat, pe termen lung, de asistență psihologică și psihiatrică și de consiliere socială pentru victime și copiii lor pe parcursul întregului proces de recuperare după perioada de abuz [10, pct. 24].

Este necesară înființarea de centre specifice care să se ocupe de copiii care sunt victime ale violenței, cu pediatri și terapeuți specializați în violența pe criterii de gen [10, pct. 23], iar instanțele care se ocupă de abuzuri asupra copiilor ar trebui să fie specializate și în domeniul violenței pe criterii de gen [10, pct. 26].

În fiecare caz, dar mai ales în cele în care există suspiciuni de violență în cuplu, audierile trebuie să se desfășoare într-un mediu propice pentru copii, sub conducerea unor profesioniști - medici sau psihologi - cu formare corespunzătoare, inclusiv cu calificări în domeniul neuropsihiatriei infantile, astfel încât să se analizeze efectele încrederii în alții asupra dezvoltării armonioase a copilului și să se evite agravarea traumelor lor și victimizarea [10, pct. 24].

Se vor elabora strategii cuprinzătoare pentru a proteja drepturile copiilor cu dizabilități sau aparținând unui grup vulnerabil, acordându-le o atenție deosebită în vederea prevenirii, combaterii violenței și promovării justiției în interesul copilului.

În cazurile de suspiciuni de abuz asupra copiilor, trebuie să se întreprindă prompt acțiuni pentru a garanta siguranța copilului și pentru a stopa continuarea violenței, asigurând totodată dreptul copilului de a fi ascultat pe parcursul întregului proces [10, pct. 26].

Copiii trebuie să primească sprijin pentru a face față experiențelor legate de

violență și să înțeleagă că nu este normală conviețuirea în teroare și abuzuri [19, pct. 14].

Cazurile de violență în familie se recomandă să fie supuse, la cererea părților, medierii realizate de către mediatori autorizați [20, art. 27]. Medierea, însă, nu oprește desfășurarea procesului penal sau aplicarea de sancțiuni pentru cei care au săvârșit abuzuri.

Se vor desfășura programe inovatoare pentru a răspunde nevoilor acestor copii, de exemplu prin furnizori de formare care lucrează cu copiii, pentru a depista semnalele de alertă timpurie, pentru a oferi copiilor sprijin psihologic efectiv în timpul procedurilor penale și civile în care sunt implicați [10, pct. 28].

Limite și dificultăți

Barierele în calea diminuării acestui fenomen sunt numeroase, începând de la breșele din legislație până la instruirea insuficientă a angajaţilor din sistemul de protecţie a victimei, dar la fel de descurajantă și de dăunătoare se dovedește și îngăduința cu care o mare parte a societăţii privește abuzul fizic, mai degrabă empatizând cu agresorul și culpabilizând victima.

Mentalitatea populaţiei României este încă departe de obiectivul „toleranţă zero faţă de violenţa domestică”, promovat de UE și susținut de către Guvern [21]; nu există o reacţie puternică de respingere a acestui tip de violenţă la nivelul societăţii, pactizarea cu agresiunea fiind încă des întâlnită, iar astfel comportamentele violente sunt mascate și se transmit de la o generaţie la alta.

Victimele violenţei domestice sau ale violului sunt privite cu reticenţă și de multe ori umilite și culpabilizate atunci când depun plângere împotriva agresorului, iar aceasta în condiţiile în care, oricum, aceste agresiuni sunt raportate în foarte mică măsură Politiei sau spitalelor. În consecință, violența domestică este un fenomen mult mai amplu decât demonstrează sondajele.

Violenţa împotriva femeilor continuă și din cauza lipsei de reacţie a martorilor unei agresiuni – nu se spune nimic, nu se intervine, nu se anunţă Poliţia; de aceea, este importantă implicarea activă a fiecărui membru al comunităţii în gestionarea problemei violenţei.

În România, lipsa informării referitoare la serviciile accesibile victimelor se asociază cu neîncrederea în autorităţi și în mecanismele legale de protecţie împotriva violenţei.

Legile cu privire la violenţă s-au modificat cu o mare lentoare, iar aplicarea instrumentelor legale se dovedește adeseori deficitară. Eliberarea de către organele de Poliție a ordinului de restricţie temporar, cu efecte imediate, este o măsură foarte bună, doar că modul de implementare este adesea defectuos într-un sistem fără resurse și cu numeroase breșe.

Datele disponibile în prezent, colectate de autoritățile judiciare, nu reflectă pe deplin amploarea violenței în cuplu și impactul și efectele sale pe termen lung atât asupra femeilor, cât și asupra copiilor, deoarece nu se colectează date comparabile defalcate pe genuri și nici nu se recunoaște violența în cuplu ca o infracțiune specifică, ceea ce rezultă într-o zonă gri, prevalența și incidența reală a violenței în cuplu fiind astfel necuantificată și necartografiată în mod semnificativ. Totodată, lipsesc date cu privire la riscurile și la prevalența mai ridicată a violenței domestice în cazul unor grupuri specifice, cum ar fi cele de femei defavorizate sau discriminate [22, p. 34].

Atât numărul serviciilor de sănătate mintală destinate copiilor, cât și numărul adăposturilor pentru victime, sunt insuficiente, iar capacitatea de cazare la nivel naţional este doar puţin peste jumătate din necesarul pentru victime.

Copiii care sunt martori ai actelor de violență în mediul lor familial nu sunt recunoscuți ca victime ale violenței pe criterii de gen [10, pct. 22], ceea ce are un impact direct asupra colectării de date în sectorul polițienesc și judiciar și asupra cooperării transfrontaliere.

Mare parte a violenţei domestice rămâne o problemă subestimată de autorităţi, însă de multe ori nici nu este raportată acestora [2, p. 40].

Concluzii

Violența în familie se află la originea celor mai dificile probleme sociale ale comunităților; femeile și copiii, partea vulnerabilă din cadrul familiei, continuă să fie expuși la violență în cuplu, ceea ce constituie o încălcare gravă a drepturilor omului și a demnității lor și are un impact asupra capacitării economice a femeilor, fenomen exacerbat în timpul crizei provocate de pandemia de COVID-19.

În privința eradicării violenței pe criterii de gen, sunt necesare date administrative coerente și comparabile, bazate pe un cadru solid și coordonat de colectare a acestora.

Doar când gradul de educație a populației va crește, generând un progres în mentalul colectiv, când violența domestică va fi oprită din existența ei secretă și devastatoare, când nu va mai fi ignorată, justificată, iar victimele nu vor mai fi umilite și culpabilizate, atunci vom putea vorbi despre o reală politică socială, tinzând spre o bună calitate a vieții individului și a familiei.

Referințe:

1. MUNTEAN, A. Violenţa în familie. În: FERRÉOL, G. – NECULAU, A., ed., Violenţa. Aspecte psihosociale, col. Psihologie aplicată, Polirom, Iaşi, 2003, p. 139.
2. United Nations Office On Drugs And Crime. Global Study On Homicide Gender-related killing of women and girls. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil:

https://www.unodc.org/ documents/data-and-analysis/gsh/Booklet_5.pdf
3. Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene. Violența împotriva femeilor: o anchetă la nivelul UE. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2014. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_ro.pdf
4. RAȚIU, A. M., HIZO-MILOȘ, L. S. Violența domestică. Aspecte generale, vol. I. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2016, p. 211.
5. MIGHIU, C., CERNOLEVSCHI, E. Modalități de intervenție a asistenților parentali profesioniști/părinți-educatori în protecția copiilor expuși la violență și/sau violență de gen. Suport de curs. Chișinău, 2022. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil: https://www.unicef.org/moldova/media/9836/file/Suport%20de%20curs:%20Modalit%C4%83%C8%9Bi%20de%20interven%C8%9Bie%20a%20asisten%C8%9Bilor%20parentali%20profesioni%C8%99ti%20sau%20p%C4%83rin%C8%9Bi-educatori.pdf
6. SÁNCHEZ NICOLÁS, E. One-in-three women in the EU aged 15 or over has experienced physical and/or sexual violence. Bruxelles, 2021. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil: https:// euobserver.com/rule-of-law/152377
7. ALEXANDRU, A., BRAGĂ, A., PANTEL, M. Centrul FILIA. Experiențele femeilor în timpul pandemiei. Starea de fapt și recomandări pentru măsuri post-criză sensibile la gen, 2021, p. 57-60. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil: https://coronavirus.centrulfilia.ro/wp-content/uploads/2021/01/Raport_Online.ro-1.pdf
8. RĂDUCANU, M. Infografie. O femeie e bătută la fiecare 30 de secunde. Ce cred românii despre misoginie. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil: https://adevarul.ro/stiri-interne/societate/infografie-o-femeie-e-batuta-la-fiecare-30-de-1466392.html
9. Asociaţia Societatea Naţională Spiru Haret pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură. Rolul climatului familial în formarea copilului. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil: https://eduform.snsh.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentru-dezvoltarea-capacitatii-institutionale-a-scolilor-defavorizate/rolul-climatului-familial-in-formarea-copilului
10. Rezoluția Parlamentului European din 6 octombrie 2021 referitoare la impactul violenței în cuplu și al drepturilor privind încredințarea asupra femeilor și copiilor. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52021IP0406
11. Centrul de Drept al Femeilor, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Inspectoratul General al Poliţiei. Ghid practic privind intervenția eficientă a

poliției în cazurile de violență în familie. Chișinău, 2015, p. 34.
12. Studiul WAVE “Away from Violence: Guidelines for Setting up and Running a Refuge”, 2004, p. 10- 14.
13. Centrul Naţional de Prevenire a Abuzului faţă de Copii. Copiii supuși violenței au un IQ mai scăzut decât cei neagresați. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil: https://www.cnpac.md/ro/copiii-supusi-violentei-au-un-iq-mai-scazut-decat-cei-neagresati/
14. VIZITIU, D. Impactul violenţei domestice asupra integrităţii familiei, p. 324. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil: https://repository.usmf.md/bitstream/20.500.12710/4039/1/Impactul_ violentei_ domestice_asupra_integritatii_familiei.pdf
15. VOINEA, M. Familia contemporană. Mică enciclopedie. Focus, București, 2005, p. 174.
16. BIJI, A. Cum sunt afectați copiii de conflictele ce au loc în familie. În: Psychologies, 2012. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil: https://www.psychologies.ro/arta-de-a-trai/familie-copii/cum-sunt-afectati-copiii-de-conflictele-ce-au-loc-in-familie-1744893?v=f5b15f58caba
17. OLĂRESCU, V., VELEANOVICI, A. Tulburări emoţionale la copiii aflaţi în situaţie de abuz și neglijare. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chişinău, 2016, p. 51-59.
18. Ghid practic pentru victimele violenței în familie. Elaborat în cadrul proiectului „Dezvoltarea și consolidarea rețelei pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor”, finanțat prin granturile SEE în cadrul Fondului ONG în România. 2014. p. 67. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil: https://violentaimpotrivafemeilor.ro/wp-content/uplo ads/2016/04/Brosura-A4_01_.pdf
19. Reţeaua Austriacă a Adăposturilor pentru Femei (coord.). Departe de violență. Ghid de lucru pentru înființarea și administrarea unui adăpost pentru femei, ed. a doua, Viena, 2008. [Accesat: 18.04.2023] Disponibil: http://fileserver.wave-network.org/trainingmanuals/Away_from_ Violence_2004_Romanian.pdf
20. Legea nr. 217 din 22.05.2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice. În: Monitorul Oficial al României, 2020, nr. 948.
21. Strategia Naţională din 24.05.2018 privind promovarea egalităţii de şanse şi de tratament între femei şi bărbaţi şi prevenirea şi combaterea violenţei domestice pentru perioada 2018 – 2021. În: Monitorul Oficial al României, 2018, nr. 465 bis.
22. BĂLUȚĂ, I., TUFIȘ, C. Barometrul violenței de gen 2022 Violența împotriva femeilor în România: reprezentări, percepții. Presa Universitară Clujeană, Editura Dota, 2022, p. 34.